

3.8.6 Het recht op toegang tot de rechter

De Nederlandse wetgeving erkent het recht op toegang tot de rechter niet als een grondrecht.⁷⁸³ In het Europese recht en in de belastingwetgeving zelf wordt de toegang tot de rechter, als rechtsmiddel, aan de belastingbetaler aangereikt. De staten worden via internationale verdragen aangespoord om de mogelijkheid van rechterlijke toetsing open te stellen.⁷⁸⁴

In Nederland is de administratieve rechtspraak in belastingzaken toegekend aan de belastingkamers van de gerechtshoven, aan de Hoge Raad en aan de Tariefcommissie. In dit onderzoek besteed ik aandacht aan rechtspraak die is toegekend aan de gerechtshoven.

3.8.7 De noodzaak van controle op het overheidsoptreden

Stout vermeldt dat een controle op het overheidsoptreden noodzakelijk is, omdat zowel de wetgever als het bestuur, bij het vervullen van de opdracht om de verzorgingsstaat tot stand te brengen, de consequenties van een strikte machtneming van het klassieke legaliteitsbeginsel niet aankonden.⁷⁸⁵ De wetgever blijkt niet voldoende in staat te zijn om duidelijke wetgeving te creëren. Daardoor krijgt het bestuur onvoldoende duidelijkheid over de regels waaraan het bij de belastingheffing is gebonden, zoals over de vraag hoe deze regels moeten worden uitgevoerd.

De belastingdienst draagt derhalve in vele gevallen een verantwoordelijkheid die in principe bij de wetgever thuishoort. Het blijkt dan ook dat de belastingdienst er niet altijd in slaagt duidelijkheid te krijgen en te verschaffen over de uitleg van belastingregels.⁷⁸⁶ Toch heeft de belastingbetaler er recht op dat de bedoelingen van het legaliteitsbeginsel worden gerespecteerd, hetgeen onder meer inhoudt, dat hij wordt beschermd tegen willekeur en absoluut overheidsoptreden.⁷⁸⁷ Daarom is een zekere controle op het optreden van de belastingdienst noodzakelijk.⁷⁸⁸

3.8.8 De taak van de belastingrechter

Met de acceptatie van vage, open, abstracte en gecompliceerde fiscale wetgeving legt de wetgever bewust een taak bij de fiscale rechter. Deze taak betreft op de eerste plaats de

⁷⁸³ Ch.J. Langereis[1]: "De Nederlandse wetgeving erkent, anders dan die van de Bondsrepubliek Duitsland of van Frankrijk het recht op toegang tot de rechter niet." (blz 55,56)

⁷⁸⁴ Ch.J. Langereis[1, blz.31,35,47 e.v.]

⁷⁸⁵ H.D. Stout[31, blz.9].

⁷⁸⁶ S. Stoffer[46]: "Het bestuur, de belastingadministratie, ondervindt regelmatig problemen bij de uitvoering van belastingwetten." (blz.1467)

⁷⁸⁷ Zie hoofdstuk 2.

⁷⁸⁸ H.D. Stout[31]: "Zoals etc. wordt aangetoond steunde de klassieke rechtsstaat voor een belangrijk deel op deze pijler. Gebondenheid van de administratie aan de wet betekende controle op het bestuurshandelen en maakte het tevens voorspelbaar en vrij van willekeurige bevoordeling of benadeling." (blz.5)